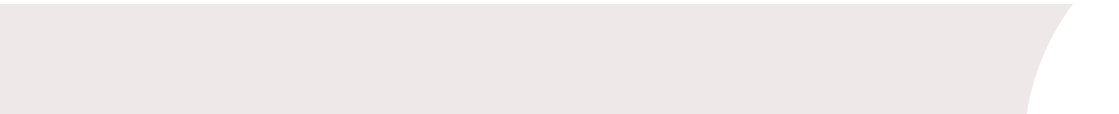

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PROFIL PORADCE RANÉ PÉČE – KOMPETENCE V PRAXI RANÉ PÉČE

OBSAH

ÚVOD	5
PROFIL PORADCE RANÉ PÉČE	6
POSTOJE	6
ZNALOSTI	6
DOVEDNOSTI	7
KOMPETENCE PORADCE RANÉ PÉČE	8
I. Kompetence: Budovat vztah s klientem	8
I/1 Navázat kontakt	8
I/2 Přizpůsobit komunikaci věku, individualitě a podmínkám	9
I/3 Rozeznávat shodná a odlišná hlediska, hodnoty a cíle a respektovat je	9
I/4 Poskytovat přiměřený prostor pro vyjasnění a vyjádření názorů a cílů klientů	10
I/5 Usnadňovat komunikaci mezi klienty, organizacemi a širším společenstvím	10
I/6 Motivovat klienta k překonávání překážek v dosahování jeho vlastních hodnot a cílů	10
I/7 Udržovat pracovní vztah s klientem a jeho okolím v procesu změny a získávat a poskytovat přiměřenou zpětnou vazbu	10
II. Kompetence: Orientovat se v komplexní situaci klienta a plánovat postup práce s ním	11
II/1 Orientovat se v potřebách a možnostech klientů	11
II/2 Orientovat se v legislativních, společenských a organizačních podmínkách a možnostech existujících v dané situaci	11
II/3 Zvažovat spolu s klienty různé možnosti a jejich důsledky	11
II/4 Rozeznávat rizikové faktory a stanovovat hranice	11
II/5 vést přiměřenou dokumentaci	12
II/6 Pomáhat objasňovat cíle, zdroje a možné překážky a navrhopvat možná řešení	12
II/7 Umět plánovat postup služby	12
III. Kompetence: Podporovat vlastní kompetence klienta	12
III/1 Umět poskytnout emoční podporu	12
III/2 Pomáhat klientům rozeznávat a vyjadřovat jejich přednosti, schopnosti a silné stránky	12

III/3 Umět objasnit klientům jejich práva a způsoby, jak je uplatnit	13
III/4 Respektovat právo klientů na chybné rozhodnutí a rizika s tím spojená	13
III/5 Pomáhat klientům vyvíjet větší kontrolu nad vlastním chováním, které by mohlo ohrozit je, jejich dítě nebo okolí, zvládat konflikt, napětí a stres	13
III/6 Podporovat získávání i informací, posílení schopností a rozšíření dovedností, které zvyšují soběstačnost dítěte a rodičů	14
III/7 Přímou vystupovat v zájmu klientů a vysvětlovat jejich oprávněné zájmy	14
IV. Kompetence: Poskytovat přiměřené služby	14
IV/1 Znat možnosti a metody poskytování služeb a intervence	14
IV/2 Poskytovat pomoc a službu v souladu s plánem spolupráce	14
IV/3 Spolu s klienty pravidelně hodnotit plán spolupráce	15
IV/4 Znat možné situace, které vytvářejí riziko a ohrožují klienta nebo okolí	15
IV/5 Organizovat a koordinovat poskytování pomoci a služeb z různých zdrojů	15
IV/6 Připravit vhodné podmínky pro bezpečné ukončení služby,	15
V. Kompetence: Přispívat k rozvoji oboru, organizace, svého pracoviště	16
V/1 Vytvářet příznivé okolnosti pro co nejširší pochopení a respektování významu služby, zapojovat se do programů, které podporují rozvoj sociálních služeb	16
V/2 Rozumět struktuře organizace, jejím cílům, reflektovat a dodržovat pravidla a režim, znát postavení vlastního pracoviště rané péče v tomto systému	16
VI. Kompetence: Odborně růst	17
VI/1 Vzdělávat se	17
VI/2 Sledovat vývoj zákonodárství v sociální oblasti a doplňovat své znalosti a dovednosti v sociální práci	17
VI/3 Využívat kontaktů a výměny zkušeností na seminářích a vzdělávacích akcích k získání a prohloubení informací ke svému oboru	17
VI/4 Kriticky reflektovat a hodnotit vlastní rozvoj, osobní stresy a projevy, identifikovat vlastní předsudky a stereotypy při práci s klienty a překonávat je	17
VI/5 Umět si zorganizovat práci a dosáhnout vytyčeného cíle ve stanoveném čase	17

ÚVOD

Povolání poradce rané péče je pestrá práce pohybující se na pomezí několika oborů. Při práci s rodinou poradce využívá zejména dovedností z oblasti sociální práce a psychologie; při hledání cest, jak rozvíjet dovednosti dítěte, se opírá o speciální pedagogiku; pro porozumění specifikům různých postižení jsou zapotřebí základy z medicínských oborů. Cílem této publikace je všechny tyto tři oblasti zpřehlednit a blíže definovat specifickou profesi poradce rané péče.

Celá příručka je rozdělená do dvou částí. Očekávané postoje, znalosti i dovednosti, které jsou předpokladem pro výkon činnosti poradce rané péče, jsou popsány v **Profilu poradce rané péče**. V druhé části jsou pak popsány a konkrétně rozpracovány jednotlivé kompetence v praxi rané péče, které vycházejí z obecných kompetencí v sociální práci definované Z. Havrdovou.

V Profilu i v Kompetencích můžete najít užitečného pomocníka pro svou vlastní praxi. Oba dokumenty by se mohly či dokonce měly stát základem pro reflexi vlastní práce každého poradce a následně i výchozím bodem k sestavení plánu osobního rozvoje. Doporučujeme s nimi pracovat i v rámci intervizí či supervizí v rané péči.

Poskytovatelům služby raná péče se v Kompetencích nabízí jedinečný materiál k srovnání obecných požadavků pro pozici poradenského pracovníka; mohou být využity jako výchozí materiál při přijímacích pohovorech na místo poradce rané péče či jako podklad pro hodnocení pracovníků.

Věříme, že pro MPSV ČR a krajské úřady se Kompetence stanou i jedním z měřítek pro posuzování kvality poskytovaných služeb.

PROFIL PORADCE RANÉ PÉČE

Poradce rané péče je absolventem VŠ či VOŠ se zaměřením na sociální práci, speciální pedagogiku, sociální pedagogiku, psychologii, fyzioterapii či ergoterapii; své vzdělání průběžně doplňuje o další potřebné dovednosti a znalosti. Profese poradce je výrazně multioborová, zahrnuje znalosti a dovednosti z několika různých oborů.

Jeho osobnostní předpoklady a vlastnosti jsou tvořeny souborem stabilních a neměnných rysů, které zaručují dlouhodobý vyrovnaný pracovní výkon.

Poradce rané péče musí být schopný samostatně a efektivně si organizovat pracovní úkoly a přebrat plnou zodpovědnost za práci v rodinách, zároveň dokáže přispívat k dobrým vztahům v týmu. Musí být empatický, schopný vytvořit prostředí bezpečí a důvěry. Jeho důležitými vlastnostmi jsou i sebeovládání, asertivita, aktivita, tvořivost, důslednost.

POSTOJE

- přístup ke každému člověku s respektem bez ohledu na jeho danosti (víra, barva kůže, handicap...)
- tolerance názorových odlišností ostatních lidí
- empatie
- důvěra ve schopnost druhého člověka
- vědomí o profesionálních hranicích ve vztahu s klientem (navázání, udržení i ukončení vztahu)
- ochota a schopnost pracovat pod supervizí a využívat intervizi
- respekt k dalším členům týmu, ochota a schopnost podílet se rozvoji organizace
- ochota dále se vzdělávat
- respekt k členství v APRP, zájem o spolupráci

ZNALOSTI

z oblasti psychologie

- vývojové zákonitosti dítěte raného věku
- krize – její projevy, možnosti podpory v období krize
- teorie komunikace
- orientace v potřebách lidí po narození dítěte s postižením

z oblasti speciální pedagogiky

- nejčastější diagnózy způsobující zdravotní nebo smyslové postižení či vývojové opoždění, jejich příčiny, projevy
- metody a terapeutické postupy (zdravotnické i nezdravotnické) vedoucí ke snížení důsledků zdravotního nebo smyslového postižení

- speciální pomůcky a možnosti kompenzace relevantní k cílové skupině
- školský systém, možnosti zařazení dětí se speciálními potřebami

z oblasti sociální práce

- systém rodiny, dopad krizových situací na fungování rodiny
- komunita a její význam pro život rodiny i jednotlivce
- systém státní sociální podpory pro osoby se zdravotním postižením
- systém další finanční podpory rodinám s dětmi se zdravotním postižením (nadace,...)
- systém sociálních a dalších služeb (komunitní služby, nadace...)
- legislativní rámec sociálních služeb

z oblasti medicíny

- základní diagnózy a jejich projevy relevantní k cílové skupině
- orientace v možnostech kompenzace různých postižení (terapie, pomůcky)

DOVEDNOSTI

- vést strukturovaný rozhovor vedoucí k stanovenému cíli
- poskytnout emoční podporu
- stanovit vývojovou úroveň dítěte na základě jeho pozorování, případně hry s ním
- reagovat na dítě v souladu s jeho individuálními potřebami a možnostmi
- navrhnout odpovídající program rozvoje dítěte (v souladu s cílovou skupinou)
- nabídnout přiměřenou intervenci (nápad, informaci, radu) v přiměřený čas
- pracovat s informacemi – vyhledávat je, třídit, uchovávat (dokumentace)
- vypracovat písemnou zprávu ve prospěch dítěte, rodiny na základě dostupných informací
- pracovat s rizikem (rozpoznat riziko, adekvátně reagovat)
- komunikovat s různými subjekty (odborníci, instituce)
- samostatně si řídit a organizovat práci
- spolupracovat s týmem i s dalšími odborníky, sdílet zkušenosti
- prezentovat na veřejnosti (např. představení služby)
- rozvíjet obor raná péče a zastupovat ho na různých úrovních
- rozpoznat ohrožení syndromem vyhoření (sebepečče)
- řídit motorové vozidlo

KOMPETENCE PORADCE RANÉ PÉČE

I. KOMPETENCE: BUDOVAT VZTAH S KLIENTEM

I/1 Navázat kontakt

1. žadatel telefonuje s žádostí o službu

- dokázat žadatele podpořit ve vyslovení žádosti o službu
- volit jazyk, který žadatele o službu neoznačuje, nestigmatizuje
- dokázat stručně a srozumitelně vysvětlit podstatu a specifika služby rané péče, další postup
- zjišťovat pouze nezbytně nutné informace
- umět je odkázat na jiné pracoviště v případě, že nespádají do cílové skupiny
- adekvátně reagovat na krizovou situaci (viz krizová intervence)

2. žadatel osloví poskytovatele e-mailem

- stručně vysvětlit podstatu služby a dalšího postupu (užívat odpovídající jazyk)
- postupovat stejně jako u telefonické žádosti

3. první informativní schůzka s žadateli o službu

- neformálně zahájit konzultaci
- stručně vysvětlit pravděpodobný průběh schůzky a role účastníků
- umět zjistit vhodnými dotazy, co rodiče potřebují, očekávají, podporovat je v jejich vyjádření
- umět vhodně vysvětlit nabídku služby
- navodit prostředí bezpečné pro rodinu (ambulantní konzultace) – přihlednutí k individuálním potřebám dítěte a rodičů; či bezpečí rodiny v rámci domova (první terénní konzultace v rodině)

4. běžná konzultace

- neformálně se přivítat se všemi přítomnými, zahájit konzultaci, shrnout minulou konzultaci, společně s rodiči stanovit plán aktuální konzultace, domluvit se na struktuře a průběhu konzultace
- shrnutí konzultace, doporučení, zhodnocení, ověřit si, zda všemu rozuměli, zda jim to stačilo nebo zda ještě něco potřebují

5. telefonická konzultace

- v telefonickém rozhovoru dokázat zjistit momentální zakázku uživatele, reagovat na ni

6. krizová intervence

- navázat kontakt s uživatelem, který je v krizové situaci, přiměřeně reagovat

7. navázání kontaktu s dítětem

- respektovat a přijmout jeho specifika (typ postižení, temperament, momentální rozpoložení)
- hledat motivaci dítěte ke společné činnosti (hře)

I/2 Přizpůsobit komunikaci věku, individualitě a podmínkám

- komunikaci vést s ohledem na situaci, ve které se rodina nachází vzhledem k věku, fázi určení diagnózy a aktuálnímu stavu dítěte, je důležité zejména brát v úvahu:
 - a. zda diagnóza byla jednoznačně stanovena nebo zda se rodina nachází teprve ve fázi hledání diagnózy dítěte
 - b. zda je vývoj dítěte pouze ohrožen vznikem postižení v důsledku různých nepříznivých okolností
 - c. závažnost prognózy stavu dítěte
 - d. psychický stav rodičů
 - přizpůsobit jazyk, ale i délku a složitost sdělení ve specifických případech – schopnost parafrázovat, shrnovat sdělení
 - při představení služby, při různých návrzích a doporučeních podávat stručné, jasné a konkrétní informace
 - zvládat komunikaci s dětmi raného věku, znát specifika s ohledem na cílovou skupinu
 - ve všech případech užívat odpovídající prostředky neverbální komunikace
 - ověřovat si, zda rodiče sdělenému rozuměli, včetně domluvy o dalším postupu spolupráce
 - vést komunikaci s dítětem, zohledňovat jeho typ postižení, temperament, momentální rozpoložení

I/3 Rozeznávat shodná a odlišná hlediska, hodnoty a cíle a respektovat je

- respektovat hodnoty rodiny, připojovat se k nim
- respektovat, že klient nevyužije doporučení, pokud to nebrání samotnému poskytování služby
- umět se zorientovat v představách a cílech rodiny, přizpůsobovat doporučení a návrhy potřebám a přání rodiny, nevnášet své osobní představy a cíle
- nesdělovat své názory pokud to klient výslovně nevyžádá, i v tom případě vždy zdůraznit, že se jedná o vlastní názor
- zůstat neutrální při vyhraněných vyjádřeních klientů

I/4 Poskytovat přiměřený prostor pro vyjasnění a vyjádření názorů a cílů klientů

- pravidelně ověřovat, že cíle rodiny jsou v souladu s průběhem služby platné, službu průběžně plánovat v souladu s těmito (i měnicími se) cíli
- plán konkrétní konzultace přizpůsobit aktuálním potřebám rodiny, aktivně domlouvat s rodiči průběh konzultace
- dávat rodičům dostatečný prostor a aktivně je podporovat v jejich vyjádření toho, co chtějí, potřebují, očekávají

I/5 Usnadňovat komunikaci mezi klienty, organizacemi a širším společenstvím

- umět hledat v okolí rodiny další zdroje podpory rodiny
- nabízet zprostředkování kontaktu s návaznými službami, např. se školskými a zdravotnickými zařízeními, s poskytovateli služeb, s jinou rodinou v podobné situaci
- být schopen podpořit rodinu při jednání s institucí (osobně či písemně), zde jí pomoci při jednání, předem si domluvit jeho možný průběh a role

I/6 Motivovat klienta k překonávání překážek v dosahování jeho vlastních hodnot a cílů

- dokázat identifikovat, v čem spočívají kompetence konkrétní rodiny, ty podporovat, vlastní činnost zaměřit do oblasti „slabých míst“
- dokázat odhadnout možnosti konkrétní rodiny a v souladu s nimi ji nechávat jednat samostatně, nepřebírat její zodpovědnost, nezařizovat věci za ni
- dokázat odhadnout možnosti vývoje dítěte, navrhnout činnosti odpovídající těmto možnostem

I/7 Udržovat pracovní vztah s klientem a jeho okolím v procesu změny a získávat a poskytovat přiměřenou zpětnou vazbu

- udržovat, vést a rozvíjet rozhovor související se službou
- minimalizovat témata, která se služby netýkají, samostatně tato témata neiniciovat
- uvědomovat si hranice ve vztahu ke konkrétnímu klientovi, při překročení si být si vědom toho, že byly překročeny
- nevnášet osobní témata z vlastní iniciativy (míra sdělení)

II. KOMPETENCE: ORIENTOvat SE V KOMPLEXNÍ SITUACI KLIENTA A PLÁNOvat POSTUP PRÁCE S NÍM

II/1 Orientovat se v potřebách a možnostech klientů

- znát obecné zákonitosti situace v rodinách po narození dítěte s postižením / zjištění diagnózy; znát zákonitosti procesu vyrovnávání se s touto situací
- s aktivní spoluúčastí rodičů dokázat zmapovat potřeby konkrétní rodiny v souvislosti se stavem dítěte a s možnostmi služby
- umět rozpoznat i tzv. nezveřejněné zakázky vyslovené mimoděk, dokázat na ně reagovat konkrétní nabídkou, nebo jim nabídnout možnost využít jiné služby nebo odborníky na dané téma
- dokázat odhadnout možnosti klienta a respektovat je
- získávat obecné i odborné informace relevantní k potřebám cílové skupiny

II/2 Orientovat se v legislativních, společenských a organizačních podmínkách a možnostech existujících v dané situaci

- znát a respektovat etický kodex sociálních pracovníků a principy rané péče
- orientovat se v nabídce návazných a souvisejících služeb a aktivit, které by rodina mohla využívat
- orientovat se v systému sociálního zabezpečení pro rodiny dětí s postižením
- orientovat se ve školské legislativě
- orientovat se v nabídce speciálních pomůcek pro děti s postižením v raném věku a v možnostech jejich získání
- orientovat se v možnostech získání dalších finančních zdrojů pro potřeby dítěte

II/3 Zvažovat spolu s klienty různé možnosti a jejich důsledky

- při hledání konkrétního řešení mít přehled o různých možnostech
- být schopen možnosti nabídnout a vysvětlit jejich případné důsledky
- mít přehled o možných důsledcích rozhodnutí týkající se např. léčby, terapie, školního zařazení
- vést rozhovor s rodiči tak, aby sami došli k možným důsledkům rozhodnutí
- dokázat zprostředkovat kontakt na odborníky pro konzultaci konkrétního rozhodnutí
- umět vhodně využít přenesenou zkušenost jiných rodin

II/4 Rozeznávat rizikové faktory a stanovovat hranice

- stanovovat hranice ve vztahu s klientem
- identifikovat rizika plynoucí z jejich nedodržení
- poznat projevy mezního chování rodičů k dítěti a umět na ně adekvátně reagovat

II/5 Vést přiměřenou dokumentaci

- shromažďovat informace v míře nezbytně nutné
- při vedení dokumentace vycházet prioritně ze sdělení rodičů
- v dokumentaci užívat maximálně srozumitelný jazyk s důrazem na etické hledisko
- zachovávat mlčenlivost o klientech

II/6 Pomáhat objasňovat cíle, zdroje a možné překážky a navrhopvat možná řešení

- dokázat identifikovat příležitosti i rizika plynoucí z vývojových specifik dítěte, ze specifik místa bydliště; adekvátně na ně reagovat, nabízet různé alternativy řešení
- dokázat silných stránek a příležitostí využívat, rozvíjet je a posilovat
- dokázat identifikovat příležitosti pro rodinu a dítě z vnějších zdrojů a dokázat je nabídnout

II/7 Umět plánovat postup služby

- dokázat pomoci zformulovat cíle služby, jednotlivé kroky plánu
- pravidelně si ověřovat, že cíle pro spolupráci jsou platné
- dokázat rozdělit úkoly mezi všechny, kdo jsou do procesu plánování zapojeni
- umět vyslovené a zformulované zapsat vhodným a srozumitelným jazykem

III. KOMPETENCE: PODPOROVAT VLASTNÍ KOMPETENCE KLIENTA

III/1 Umět poskytnout emoční podporu

- znát zásady aktivního naslouchání, umět je uplatnit v praxi
- umět podpořit klienta v emočně vypjatých situacích
- umět rozpoznat projevy krize, znát možný průběh krize, umět reagovat na její projevy
- znát pracoviště krizové intervence, umět nabídnout jejich služby a předat kontakt

III/2 Pomáhat klientům rozeznávat a vyjadřovat jejich přednosti, schopnosti a silné stránky

- být schopen identifikovat silné stránky v oblasti rodičovských kompetencí a jejich rozhodování o dítěti, dokázat je a vhodně oceňovat
- být schopen rozeznat slabé stránky rodičů, umět je citlivě popsat a motivovat rodiče ke změnám
- být schopen objektivně hodnotit projevy dítěte, své závěry předat rodičům takovým způsobem, který jim pomůže vyrovnat se se situací a povzbudí je k další práci s dítětem

III/3 Umět objasnit klientům jejich práva a způsoby, jak je uplatnit

- orientovat se v zákonném rámci týkajícím se rodiny, dítěte, osob se zdravotním postižením
- orientovat se v systému sociální podpory, získávání zdravotních pomůcek, v zařazení dítěte do školského zařízení atd., příp. vědět, kde tyto informace získat a jak tato práva uplatnit
- umět vysvětlit důsledky uplatnění konkrétního práva
- respektovat rozhodnutí rodičů, pomáhat jim v jeho naplňování v nezbytně nutné míře (nepřebírat odpovědnost)
- být schopen aktivně podpořit rodiče při uplatňování práv (např. jejich doprovodem na jednání, písemným či ústním vyjádřením)
- být schopen zprostředkovat kontakt na organizace hájící práva osob se zdravotním postižením

III/4 Respektovat právo klientů na chybné rozhodnutí a rizika s tím spojená

- respektovat rozhodnutí klientů – v případě, že se jedná o rozhodnutí, která nejsou v rozporu se zákonem či nepodléhají ohlašovací povinnosti
- v případě sporných rozhodnutí rodičů (např. takových, která jsou v rozporu s posláním pracoviště a služby) vyjádřit svůj názor, případně nabídnout konzultaci s dalším odborníkem

III/5 Pomáhat klientům vyvíjet větší kontrolu nad vlastním chováním, které by mohlo ohrozit je, jejich dítě nebo okolí, zvládat konflikt, napětí a stres

- být si vědom zdrojů a příčin možného napětí a stresu na straně klientů, příp. možných konfliktů s okolím (např. specifické chování dítěte)
- identifikovat chování rodičů, které by mohlo ohrozit je samotné, jejich dítě nebo jejich okolí
- hledat způsoby, kterými lze ohrožující chování klienta ovlivnit, a dokázat ho podpořit v případě, že chce hledat řešení
- vědět, kam klienta s ohrožujícím chováním dále nasměrovat (terapie, sociální služby, odpovídající instituce)
- být schopen vystoupit v této souvislosti směrem k okolí v zájmu klientů

III/6 Podporovat získávání í informací, posílení schopností a rozšíření dovedností, které zvyšují soběstačnost dítěte a rodičů

- s ohledem na cílovou skupinu pracoviště znát postupy a metody, které podporují rozvoj dovedností dítěte vedoucích k budoucí maximálně možné soběstačnosti
- působit tak, aby rodina směřovala k maximálnímu zapojení dítěte do širší rodiny, komunity a společnosti
- minimalizovat dopady péče o dítě s postižením na přirozené fungování rodiny
- podporovat pečujícího rodiče v rozhodnutí k návratu do zaměstnání, k zapojení se do aktivit, které vykonával před narozením dítěte, podporovat rodiče v „péči o sebe“

III/7 Přímou vystupovat v zájmu klientů a vysvětlovat jejich oprávněné zájmy

- používat správnou terminologii týkající se cílové skupiny
- vystupovat v zájmu stávajících i potenciálních klientů směrem k institucím – např. hájit jejich zájmy na obcích, komunitních plánováních, ve školských zařízeních, u odborníků
- podílet se na osvětě týkající se osob s postižením a rodin, které pečují o dítě s postižením

IV. KOMPETENCE: POSKYTOVAT PŘÍMĚŘENÉ SLUŽBY

IV/1 Znat možnosti a metody poskytování služeb a intervence

- při práci využívat metodik pracoviště
- znát postupy a metodiky pro podporu a provázení rodin
- znát zákonitosti fyziologického vývoje dětí raného věku
- znát specifika vývoje dětí se speciálními potřebami s ohledem na cílovou skupinu pracoviště
- znát postupy a metodiky pro práci s dětmi s postižením v souladu s cílovou skupinou pracoviště, umět je vhodným způsobem začlenit do práce s rodinou
- sledovat nové trendy v oblasti rané péče
- sledovat nové trendy v oblasti metod a terapií podporujících rozvoj schopností dítěte v raném věku
- pravidelně se vzdělávat ve všech výše zmíněných oblastech
- znát odpovídající návazné služby, orientovat se ve způsobu poskytování služeb organizacemi, které návazné služby nabízejí

IV/2 Poskytovat pomoc a službu v souladu s plánem spolupráce

- poskytovat služby pouze na základě zájmu klientů, při svém působení se držet cílů stanovených společně s rodinou

IV/3 Spolu s klienty pravidelně hodnotit plán spolupráce

- spolu s klienty pravidelně hodnotit službu v souvislosti s domluvenými cíli
- cíle služby na další období zpracovávat společně na základě předchozího zhodnocení s klienty
- pružně zpracovávat společně s klienty aktuální potřeby rodiny průběžným ověřováním stanovených cílů a formulováním cílů nových

IV/4 Znat možné situace, které vytvářejí riziko a ohrožují klienta nebo okolí

- dokázat identifikovat rizika, která ohrožují klienta (např. rizika plynoucí z bydlení klienta v sociálně vyloučené oblasti, z „onálepkování“ klienta zástupci institucí, ze snížené schopnosti klienta vyhodnocovat situace...)
- vědět, kde hledat pomoc a zastání pro klienta, umět využít systému
- dokázat aktivně vystoupit ve prospěch klienta

IV/5 Organizovat a koordinovat poskytování pomoci a služeb z různých zdrojů

- nabídnout a zprostředkovat využití dalších vhodných navazujících služeb a činností vlastní organizace
- znát návazné služby z oblasti sociální, zdravotní, vzdělávací apod., být schopen je vyhledat, navázat s nimi kontakt
- být schopen aktivně spolupracovat s dalšími pracovišti rané péče i návaznými a paralelními službami, terénními sociálními pracovníky místních sociálních odborů

IV/6 Připravit vhodné podmínky pro bezpečné ukončení služby,

- dokázat rozpoznat a zjistit, kdy už klient službu nepotřebuje, domluvit její ukončení v souvislosti se situací rodiny (nikoliv až s věkem dítěte)
- domlouvat a plánovat ukončení služby s dostatečným předstihem, dokázat odhadnout možné situace, do kterých se mohou klienti dostat v období po ukončení služby, s klienty o těchto situacích mluvit, být schopen zformulovat možnosti či doporučení
- vybavit rodiče dostatečnými informacemi a přehledem o návazných službách a v případě zájmu rodiny zprostředkovat kontakt s návaznými službami

V. KOMPETENCE: PŘÍSPÍVAT K ROZVOJI OBORU, ORGANIZACE, SVÉHO PRACOVISTĚ

V/1 Vytvářet příznivé okolnosti pro co nejširší pochopení a respektování významu služby, zapojovat se do programů, které podporují rozvoj sociálních služeb

- dokázat vysvětlit cíl a smysl služby pracovníkům úřadů sociálních odborů, návazných služeb, odborníkům pracujícím se stejnou cílovou skupinou, médiím i laikům
- zapojovat se do aktivit komunitních plánování na úrovni obcí i krajů
- zapojovat se do aktivit poskytovatelů RP v rámci jednotlivých krajů a regionů, a do aktivit a pracovních skupin při profesní organizaci (ARP)
- aktivně se vyjadřovat k vývoji a problematice legislativy v oblasti sociální politiky
- podílet se na udržitelnosti a dalším rozvoji oboru a jeho kvalitě

V/2 Rozumět struktuře organizace, jejím cílům, reflektovat a dodržovat pravidla a režim, znát postavení vlastního pracoviště rané péče v tomto systému

- jednat v souladu s právy klientů, pravidly organizace a etikou sociální práce a přispívat k dobré pověsti pracoviště na základě solidních výsledků
- účinně komunikovat a spolupracovat s kolegy na pracovišti a jinými pracovníky organizace
- umět charakterizovat tým, identifikovat vlastní místo v něm a reflektovat vlastní přínos pro práci v týmu
- podílet se na kritickém hodnocení práce pracoviště i celé organizace, přispívat ke zlepšení její kultury a přiměřenosti poskytovaných služeb potřebám a právům různých klientů
- vytvářet podmínky pro získání zpětné vazby o činnosti pracoviště rané péče a chodu organizace od klientů a z dalších zdrojů a navrhnout konstruktivní změny
- aktivně se podílet na finančním zajišťování pracoviště sledováním grantových řízení, vyhledáváním a psaním projektů, vyhledáváním a oslovováním donátorů, jednáním se zástupci obcí dokázat vysvětlit cíl a smysl služby pracovníkům úřadů sociálních odborů, návazných služeb, odborníkům pracujícím se stejnou cílovou skupinou, médiím i laikům
- podílet se na prezentaci pracoviště rané péče a celé organizace (odborná i laická veřejnost, studenti), podílet se na přípravě akcí pro veřejnost (benefiční akce, výstavy, den otevřených dveří,...)

VI. KOMPETENCE: ODBORNĚ RŮST

VI/1 Vzdělávat se

- být schopen zhodnotit své schopnosti a dovednosti a na jejich základě sestavit vlastní plán vzdělávání
- aktivně vyhledávat vzdělávací akce v souladu s vlastním plánem vzdělávání
- průběžně se věnovat samostudiu odborné literatury

VI/2 Sledovat vývoj zákonodárství v sociální oblasti a doplňovat své znalosti a dovednosti v sociální práci

- sledovat změny v legislativě sociální oblasti týkající se oboru rané péče a rodin s dětmi se zdravotním postižením
- orientovat se v souvislostech vzniku a vývoje oboru raná péče, znát aktuální definici rané péče a aktuální stav oboru
- znát, respektovat a dodržovat druhové standardy rané péče, principy služby

VI/3 Využívat kontaktů a výměny zkušeností na seminářích a vzdělávacích akcích k získání a prohloubení informací ke svému oboru

- využívat kazuistických seminářů, intervizí a skupinových supervizí
- aktivně se zapojovat do pracovních skupin v rámci pracoviště, organizace nebo pracovních a střešních organizací

VI/4 Kriticky reflektovat a hodnotit vlastní rozvoj, osobní stresy a projevy, identifikovat vlastní předsudky a stereotypy při práci s klienty a překonávat je

- využívat různé typy supervizí a intervizí
- umět o potřebě supervize nebo intervize hovořit s vedením

VI/5 Umět si zorganizovat práci a dosáhnout vytyčeného cíle ve stanoveném čase

- efektivně plánovat a organizovat svůj pracovní čas
- dokázat sestavit a realizovat plán osobního rozvoje
- podílet se na plánování a naplňování cílů pracoviště

POZNÁMKY

Autoři: Kolektiv autorů – zpracovala pracovní skupina Asociace rané péče České republiky v rámci projektu Profesionalizace Asociace pracovníků v rané péči, z. s.

(r. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/99_041/0002241).

Operační program zaměstnanost, s finanční podporou z Evropského sociálního fondu.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Vedoucí pracovní skupiny Mgr. Pavla Skalová

Použité zdroje:

Havrdová, Z.: Kompetence v praxi sociální práce, OSMIUM, 1999,
ISBN 80-902081-8-5

Vydalo: ARPČR, říjen 2018